

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Актуальність проблеми. Проблема ціннісних орієнтацій молоді завжди була однією з найбільш актуальних. Держава, суспільство усвідомлюють, що від стану молоді, її світоглядних життєвих позицій та практичних дій залежить майбутнє країни. Студентська молодь, очевидно, є найбільш активним її загоном. А тому зі зміною безсторонніх обставин та суб'єктивних факторів суспільного розвитку залишається необхідним аналіз, прогноз та вплив на процес формування ціннісних орієнтацій студентів, усієї молоді.

Аналіз актуальних досліджень. Проблеми ціннісних орієнтацій студентської молоді приділили значну увагу відомі науковці України В. Андрущенко, В. Алещенко, В. Кремінь, В. Луговий, М. Степко, М. Дубина, П. Кононенко, І. Надольний, М. Лукашевич, Л. Губерський, І. Прокопенко, С. Драч, В. Рябченко, Л. М. Архангельського, Н. С. Бондар, О. Н. Петрова, Л. І. Пацьків та інші.

Мета дослідження: осмислення та аналіз проблем молоді, пов'язаних зі зміною соціально-економічних основ і кризових ситуацій у різних сферах життя суспільства, що виникли в ході демократичних реформ в Україні. Умовою виживання суспільства і його перспективою є позиція і діяльність молоді в житті суспільства.

Завдання дослідження: визначити основні ціннісні орієнтації сучасної української молоді, які формуються під впливом інформаційного середовища.

Об'єкт дослідження: духовна сфера сучасного духовного суспільства

Предмет дослідження: ціннісні орієнтації молоді в сучасному глобалізованому світі

Соціологічні дослідження свідчать про те, що сучасна українська молодь, у своїй більшості, зорієнтована на матеріальні цінності. Її приваблюють гроші, заробітки, бізнес, участь в управлінських структурах. Поряд із цим спостерігається тенденція росту інтенсивних духовних пошуків, орієнтації на істинні цінності, що проявляється у збільшенні інтересу до світової та національної культури, історії своєї сім'ї, народу. Останнім часом під впливом героїчних подій на Майдані, російської агресії проти України наростає хвиля патріотизму в суспільстві, зокрема й серед молоді.

Молодь можна вважати лідируючою групою суспільства тому, що внаслідок свого об'єктивного стану вона концентрує в собі і виявляє в своїй свідомості перспективні тенденції розвитку сучасного суспільства. Кожне покоління молоді, що вступає в самостійне життя, засвоює вже сформовані цінності, якими живе сьогодні старше покоління [7, с. 245].

Станом на 2013 рік, у відповідності до орієнтації на певні цінності, молодих людей науковці поділяли на три типологічні групи: перша група – це молоді люди, які віддають перевагу попереднім цінностям, що отримало суспільство від радянської епохи та генерується нині лівими силами; друга група – це ті, хто має діаметрально протилежні погляди до прихильників першої групи; третя група – це молоді люди, для яких характерно не просто заперечення «старого світу», а нетерпимість до будь-яких цінностей, окрім своїх власних [5, с. 96].

Якщо розбирати кожну з цих груп, то представники першої групи підтримують в Україні комуністичні, соціалістичні ідеології. Ця молодь підтримує протести, пікети, акції непокори під правлінням старших. Більшість молоді не схвалюють шляхи ринкових перетворень і надають перевагу авторитарній свідомості та симпатизують харизматичним вождям і лідерам.

Дівчата і хлопці другої групи повністю відкидають цінності минулого покоління, відстоюють ліберальну ідеологію та цінності тих суспільств, які мають розвиток в ринковій економіці, високий рівень соціального забезпечення громадян.

Тип молоді який входить до третього типу вчені визначили, що вони настільки радикальні, що бажають зруйнувати відносини з старим світом назавжди. Такій молоді властива нетерпимість до накопичення.

Слід визначити той факт, що сучасна криза українського суспільства – це однозначно дезінтеграція певного життя і способу мислення. Це пояснюється тим, що реформується, перш за все, не економіка, а свідомість людей. Тому найбільш гостро відчувається криза світогляду, пов'язана, в першу чергу, з кризою порядку цінностей.

Описуючи сучасне суспільство, дослідники, як правило, виділяють такі характеристики ціннісних структур українського населення: орієнтованість на матеріальні потреби; постійне звузнення поля соціального інтересу; пластичність менталітету українського населення, що породжується його здатністю адаптуватись до будь-яких соціальних змін; підпорядкованість масової свідомості впливу засобів масової інформації як зовнішнього прояву віртуалізації способу життя; відсутність регулювальних функцій моральної свідомості; культурна невимогливість і готовність споживати будь-які моральні сурогати [7, с. 221].

Таким чином, сучасне українське суспільство характеризується, з одного боку, прагнення до радикальної трансформації відносин владності, докорінних змін політичної структури, а з іншого – тотальною кризою в всіх сферах суспільного життя і суттєвою трансформацією системи цінностей.

Також можна виділити риси, що характеризують молоді в сучасному суспільстві: нечіткість бачень про обов'язок та патріотизм громадянина, що обертаються відчуженням молоді від проблем суспільства; небажання молоді нести відповідальність за долю суспільства, а також й за власне майбутнє; неготовність певної частини молоді до відповідальності за вчинені дії; низький рівень самостійності мислення, що заважає формуватися здатності приймати відповідальні рішення в ситуації вибору; відсутність солідарності, що створена відсутністю консолідуючих ідеалів і байдужістю до проблем в суспільстві.

В ході дослідження ми дійшли до висновків:

1. Ціннісні орієнтації молоді формуються в процесі виховання і навчання. Причому навчання має на меті не стільки повідомити конкретні знання в певній галузі, скільки відтворити культурні і історичні нормативи, які сприяють самореалізації особистості.

2. Молодь займає важливе місце в суспільних відносинах, виробництві матеріальних і духовних благ. Проте її положення в суспільстві і ступінь її участі в творчій діяльності безпосередньо залежать від дій суспільства і держави.

3. Сьогодні тільки формується суб'єктність молоді, заснована на принципі «що я зробив для своєї країни, а не що країна зробила для мене». Цей принцип вимагає відповідних підходів з боку держави і суспільства.

Література

1. Виховання молоді через призму телевізійного мовлення. Телевізійна й радіожурналістика (Історія, теорія, практика: погляд у майбутнє) Зб. наук. метод. праць. ЛДУ ім. Івана Франка, 1999. Вип. 2. 196 с.

2. Волков Ю. Г., Добреньков В. И., Кадария Ф. Д., Савченко И. П., Шаповалов В. А. Социология молодежи: Учебное пособие под ред. проф Ю. Г. Волкова. Ростов-н Д.: Феникс, 2001.
3. Дряпика В. І. Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій: навчальний посібник Ужгород: Ліра, 2000. 228 с.
4. Олексюк О. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва К. 6 Знання України, 2004. 263 с.
5. Українське суспільство: моніторинг 2000 р. Інформаційно-аналітичні матеріали за ред. В. М. Ворони, А. О. Ручки. К.: Ін-т соціології НАН України, 2000. 390 с.
6. Nadia Hnasevych, Olena Morschakova The problem of the axiological existence of a person in an ideological aspect : Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід:збірник тез, Міжнародної науково-практичної конференції, 4-5 квітня 2019 р., м. Тернопіль:Видавничий центр ТНПУ ім.. Володимира Гнатюка, 2019. С. 11-13.